2024/2146

2024.8.5.

A BIZOTTSÁG (EU) 2024/2146 VÉGREHAJTÁSI RENDELETE

(2024. augusztus 2.)

az 1308/2013/EU európai parlamenti és tanácsi rendelet és az (EU) 2017/891 felhatalmazáson alapuló bizottsági rendelet egyes rendelkezéseitől a kedvezőtlen meteorológiai események által a borágazatban, valamint a gyümölcs- és zöldségágazatban okozott egyedi problémák megoldása érdekében 2024-re vonatkozóan eltérő ideiglenes szükséghelyzeti intézkedésekről

AZ EURÓPAI BIZOTTSÁG,

tekintettel az Európai Unió működéséről szóló szerződésre,

tekintettel a mezőgazdasági termékpiacok közös szervezésének létrehozásáról és a 922/72/EGK, a 234/79/EGK, az 1037/2001/EK és az 1234/2007/EK tanácsi rendelet hatályon kívül helyezéséről szóló, 2013. december 17-i 1308/2013/EU európai parlamenti és tanácsi rendeletre ([1]) és különösen annak 221. cikke (1) bekezdésére,

mivel:

(1) A 2023 őszén, valamint 2024 telén és tavaszán bekövetkezett tartós aszály a korábbi időszakokhoz hasonlóan súlyosan érintette a borágazatot, különösen Dél-Olaszországban és Spanyolországban. Más termelési régiókban, különösen Észak-Olaszországban és Franciaországban a 2024 tavaszán hosszú időszakokra jellemző túlzott mennyiségű csapadék megakadályozta a szőlőtermesztőket abban, hogy időben elvégezzenek bizonyos műveleteket. Az érintett régiók szőlőtermesztőinek ezért rendkívüli nehézségekkel kellett szembesülniük. Spanyolország, Olaszország és Franciaország tájékoztatta a Bizottságot erről a helyzetről, és felkérte, hogy hozzon megfelelő intézkedéseket a 2024-ben lejáró szőlőtelepítési engedélyek kapcsán. Más tagállamokban is hasonlóan súlyos károkat okoztak ezek az események, és bortermelő régióik szintén a leginkább érintett területek közé sorolhatók.

(2) Mindenekelőtt egyfelől a rendkívül száraz időjárási viszonyok, másfelől a túlzott mennyiségű, kumulálódott csapadék hátráltatták a szőlőtermesztőket abban, hogy szőlőültetvényeiken elvégezzék a jellemzően őszi, téli és tavaszi munkákat, például a talaj tisztítását és előkészítését, az új szőlőtőkék telepítését vagy a szőlőoltást. A rendkívüli aszály vagy éppen a túlzott mennyiségű csapadék által sújtott régiókban az ilyen tevékenységek nem végezhetők el a talaj szárazsága és az új telepítéseket rendkívüli mértékben hátráltató körülmények következtében, illetve amiatt, hogy a parcellákhoz való hozzáférés és a talaj megmunkálása lehetetlen túlzott mennyiségű csapadék esetén.

(3) Az 1308/2013/EU rendelet 62. cikke (3) bekezdésének első albekezdése úgy rendelkezik, hogy a szőlőtelepítési és újratelepítési engedélyek a megadásuk időpontjától számított három évig érvényesek. Az említett rendelet 68. cikke (2) bekezdésének első albekezdése előírja, hogy a telepítési jogok engedélyekre történő átváltása miatt kiadott engedélyek érvényességi idejének meg kell egyeznie az eredeti telepítési jogok érvényességi idejével. Az egyes engedélyek érvényességi ideje alatt a szőlőtermesztők jellemzően ősszel vagy télen döntenek az új szőlőültetvényeken előállítandó borfajtákról és -típusokról, készítik elő a talajt és szerzik be az új szőlőtőkéket, amelyeket ezt követően tavasszal ültetnek el, mivel a tavasz az év ültetésre legalkalmasabb időszaka.

(4) A kedvezőtlen meteorológiai események miatt az aszály vagy a túlzott mennyiségű csapadék által érintett régiókban felhasználandó, 2024-ben lejáró telepítési engedéllyel rendelkező szőlőtermesztők nem tudták a terveknek megfelelően felhasználni az engedélyeket az érvényesség utolsó évének tavaszán. Mivel lehetetlen megjósolni, hogy az ilyen kedvezőtlen meteorológiai események és következményeik meddig tartanak, nem biztos, hogy ezeknek a szőlőtermesztőknek lesz lehetőségük arra, hogy a vonatkozó érvényességi időszakon belül felhasználhassák a telepítési engedélyeiket. A szőlőtermesztőknek a meleg évszakban, vagyis a vegetációs időszak kevésbé megfelelő időszakában, nehéz körülmények között és többletköltségek mellett kellene telepíteniük a szőlőt, ráadásul egy olyan helyzetben, amikor a borágazat már amúgy is szenved a kedvezőtlen piaci feltételektől.

([1]) HL L 347., 2013.12.20., 671. o., ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2013/1308/oj.

(5) Ezért, valamint annak elkerülése érdekében, hogy az új telepítési engedélyek lejárjanak, illetve hogy a tagállamok által 2024-ben aszály vagy túlzott mennyiségű csapadék által érintettnek minősített régiókban ne romoljanak gyorsan azok a feltételek, amelyek mellett a telepítésre sor kerülhetne, haladéktalanul lehetővé kell tenni a 2024-ben lejáró, az aszály vagy túlzott mennyiségű csapadék által érintett régiókra vonatkozó telepítési és újratelepítési engedélyek érvényességének egy évvel történő meghosszabbítását.

(6) Az 1308/2013/EU rendelet 64. cikke, 66. cikke vagy 68. cikkének (1) bekezdése alapján kiadott, 2024-ben lejáró telepítési és újratelepítési engedélyek érvényességét tehát, amelyeket a tagállamok által 2024 tavaszán aszály vagy túlzott mennyiségű csapadék által érintettként azonosított régiókban kívánnak felhasználni, a jelenlegi 2024-es lejárati dátumtól számított 12 hónappal meg kell hosszabbítani annak érdekében, hogy az érintett szőlőtermesztők 2025-ben telepíthessék a szőlőt.

(7) Tekintettel az említett nehézségekre, az aszály vagy túlzott mennyiségű csapadék által érintett régiókban a szőlőtermesztők számára lehetővé kell tenni, hogy – amennyiben már nem kívánják bővíteni szőlőterületüket – lemondhassanak a 2024-ben lejáró telepítési és újratelepítési engedélyükről anélkül, hogy az 1308/2013/EU rendelet 62. cikkének (3) bekezdésében említett igazgatási szankciók sújtanák őket.

(8) A 2024 tavaszán több tagállam régióiban bekövetkezett rendkívül kedvezőtlen meteorológiai események következtében a gyümölcs- és zöldségtermelés drámai mértékű károkat szenvedett. Ausztriában és Csehországban a 2024 áprilisában bekövetkezett fagyok, Lengyelországban pedig a 2024. áprilisi fagyok és a 2024. májusi jégeső intenzitása rendkívüli volt, és e jelenségek a termőterületek és az országos termés jelentős részét érintették. A 2024 tavaszán bekövetkezett kedvezőtlen meteorológiai események az Unió egyéb termelési régióiban is súlyos kárt okoztak a gyümölcs- és zöldségtermésben.

(9) A 2024. áprilisi fagyok és a 2024. májusi jégesők hatásainak kezelése érdekében az (EU) 2024/2030 bizottsági végrehajtási rendelet ([2]) úgy rendelkezik, hogy sürgősségi pénzügyi támogatást kell nyújtani a kedvezőtlen éghajlati jelenségek által érintett ausztriai, csehországi és lengyelországi termelőknek a gyümölcs- és zöldségágazatban, valamint a borágazatban. Ez a pénzügyi támogatás azonban csak az érintett termelőknek szól, miközben a kedvezőtlen meteorológiai események átfogóbb nehézségeket okoztak a gyümölcs- és zöldségágazatban működő elismert termelői szervezeteknek is.

(10) A rendkívül kedvezőtlen meteorológiai események miatt számos olyan elismert gyümölcs- és zöldségágazati termelői szervezetnek és a termelői szervezetek társulásainak, amelyek fő tevékenységüket az érintett régiókban végzik, szembesülnie kell a tagságukhoz tartozó termelők hozamának jelentős visszaesésével. Az ilyen hozamvisszaesés következményeinek kezelése, valamint az elismerési státuszukra gyakorolt és a folyamatban lévő operatív programjaikhoz kapcsolódó kifizetések esetleges felfüggesztésével kapcsolatos hatások enyhítése érdekében az érintett régiókban található termelői szervezeteket 2024-ben mentesíteni kell az (EU) 2017/891 felhatalmazáson alapuló bizottsági rendelet ([3]) 11. cikkének (2) bekezdésében meghatározott rendelkezések alól azon kötelezettség tekintetében, melynek értelmében a termelői szervezetben vagy a termelői szervezetek társulásában tagsággal nem rendelkező termelőktől származó értékesített termékek gazdasági értékének alacsonyabbnak kell lennie a termelői szervezet vagy a termelői szervezetek társulása által forgalmazott termékek értékénél.

(11) A bor-, valamint a gyümölcs- és zöldségágazatban bekövetkezett, fent ismertetett rendkívül kedvezőtlen meteorológiai események következményei nem minősülnek az 1308/2013/EU rendelet 219. cikke értelmében vett piaci zavaroknak. Az említett meteorológiai események közvetlen hatása ugyanis az, hogy egyrészt ellehetetlenülnek a tervezett szőlőtelepítési műveletek, másrészt drasztikusan csökken a termelői szervezetek által folytatott, a saját tagságuk által végzett tevékenység értéke. E két helyzet egyike sem minősül piaci zavarnak. Nem minősülnek továbbá az említett rendelet 220. cikkének hatálya alá tartozó állatbetegségek és növénykárosítók, illetve fogyasztói bizalomvesztés következményeinek sem. Azok a helyzetek, amelyekre e rendelet reagálni kíván, az 1308/2013/EU

([2]) A Bizottság (EU) 2024/2030 végrehajtási rendelete (2024. július 23.) az 1308/2013/EU európai parlamenti és tanácsi rendelettel összhangban a kedvezőtlen éghajlati jelenségek által érintett ausztriai, csehországi és lengyelországi gyümölcs- és zöldségágazat, valamint borágazat számára nyújtandó sürgősségi pénzügyi támogatásról (HL L, 2024/2030, 2024.7.24., ELI: http://data.europa.eu/eli/reg_impl/2024/2030/oj).

([3]) A Bizottság (EU) 2017/891 felhatalmazáson alapuló rendelete (2017. március 13.) az 1308/2013/EU európai parlamenti és tanácsi rendeletnek a gyümölcs-, zöldség-, feldolgozottgyümölcs- és feldolgozottzöldség-ágazat tekintetében történő kiegészítéséről, az 1306/2013/EU európai parlamenti és tanácsi rendeletnek az említett ágazatokban alkalmazandó szankciók tekintetében történő kiegészítéséről, valamint az 543/2011/EU bizottsági végrehajtási rendelet módosításáról (HL L 138., 2017.5.25., 4. o., ELI: http://data.europa.eu/eli/reg_del/2017/891/oj).

rendelet 221. cikke értelmében olyan egyedi problémáknak minősülnek, amelyek nem kezelhetők az említett rendelet 219. vagy 220. cikke alapján hozott intézkedésekkel.

(12) Tekintettel a 2024 tavaszán bekövetkezett súlyos kedvezőtlen meteorológiai események nagyságrendjére és a borágazat egyes régióiban uralkodó piaci bizonytalanságokra, ezeket a nehézségeket az 1308/2013/EU rendelet és az (EU) 2017/891 felhatalmazáson alapuló rendelet egyes – a 2024-ben lejáró új szőlőtelepítési engedélyekre és az e rendelet hatálybalépésekor érvényes és még fel nem használt szőlőágazati újratelepítési engedélyekre, valamint az érintett régiókban a gyümölcs- és zöldségágazatban elismert termelői szervezetekre alkalmazandó – rendelkezéseitől való eltérés révén kell enyhíteni, mely a feltétlenül szükséges mértékűre korlátozódik, és kizárólag a 2024-es évre vonatkozik.

(13) A tagállamoknak tájékoztatniuk kell a Bizottságot e rendelet végrehajtásáról annak érdekében, hogy az Unió nyomon követhesse a bevezetett intézkedések hatékonyságát.

(14) Tekintettel az azonnali intézkedés szükségességére, indokolt előírni, hogy e rendelet az *Európai Unió Hivatalos Lapjában* való kihirdetésének napján lépjen hatályba.

(15) Az e rendeletben előírt intézkedések összhangban vannak a mezőgazdasági piacok közös szervezésével foglalkozó bizottság véleményével,

ELFOGADTA EZT A RENDELETET:

1. cikk

Az 1308/2013/EU rendelettől való átmeneti eltérések a szőlőtelepítési engedélyek tekintetében

(1) A tagállamok azonosítják területükön azokat a bortermelő régiókat, amelyeket 2024 telén és tavaszán olyan mértékben érintett súlyos aszály vagy túlzott mennyiségű csapadék, amely megakadályozta a szőlőtermesztőket abban, hogy az említett idényekben elvégezzék a szőlőtelepítéshez szükséges műveleteket.

(2) Az 1308/2013/EU rendelet 62. cikke (3) bekezdése első albekezdésének első mondatától és 68. cikke (2) bekezdésétől eltérve, az említett rendelet 64. cikkével, 66. cikkével vagy 68. cikkének (1) bekezdésével összhangban megadott azon telepítési és újratelepítési engedélyek, amelyek 2024-ben járnak le, és amelyeket az e cikk (1) bekezdésében említett régiókban kell felhasználni, a lejáratuk eredeti napjától számított 12 hónap elteltével járnak le.

(3) Az 1308/2013/EU rendelet 62. cikke (3) bekezdése első albekezdésének második mondatától eltérve, a 2024-ben lejáró és az e cikk (1) bekezdésében említett régiókban való felhasználásra szánt telepítési engedéllyel rendelkező szőlőtermesztőkre nem vethető ki igazgatási szankció amiatt, hogy nem használják fel engedélyüket, amennyiben 2024. december 31-ig tájékoztatják az illetékes hatóságokat arról, hogy engedélyükkel nem kívánnak élni, és nem áll szándékukban engedélyük érvényességét az e cikk (1) vagy (2) bekezdésében előírtak szerint meghosszabbíttatni.

2. cikk

Az (EU) 2017/891 felhatalmazáson alapuló rendelet 11. cikkének (2) bekezdésétől való átmeneti eltérések

Az (EU) 2017/891 felhatalmazáson alapuló rendelet 11. cikkének (2) bekezdésétől eltérve, az a korlátozás, amely szerint a termelői szervezetek csak akkor értékesíthetik olyan termelők termékeit, amelyek nem tagjai termelői szervezetnek vagy termelői szervezetek társulásának, ha az érintett tevékenység gazdasági értéke nem éri el a forgalmazott termékek értékét, 2024-ben nem alkalmazandó a 2024 tavaszán bekövetkezett kedvezőtlen meteorológiai események által érintett termelői szervezetekre.

3. cikk

Értesítések

(1) A tagállamok 2025. március 31-ig értesítik a Bizottságot arról, hogy végrehajtották-e az 1. cikkben a borágazatra vonatkozóan előírt eltéréseket, és adott esetben megküldik a következő információkat:

a) azon régiók, amelyekben az 1. cikk (2) és (3) bekezdésében említett eltéréseket alkalmazzák;

b) a telepítési és újratelepítési engedélyek hatálya alá tartozó terület, amelyre nézve az érvényességet az 1. cikk (2) bekezdésének alkalmazásában 12 hónappal meghosszabbították;

c) a 2024-ben lejárt telepítési és újratelepítési engedélyek hatálya alá tartozó terület, amelyre vonatkozóan az engedélyekkel rendelkező szőlőtermesztő lemondott az érvényesség meghosszabbításáról az 1. cikk (3) bekezdése értelmében.

(2) A tagállamok 2025. március 31-ig értesítik a Bizottságot arról, hogy végrehajtották-e a 2. cikkben a gyümölcs- és zöldségágazatra vonatkozóan előírt eltérést, és adott esetben megküldik a következő információkat:

a) azon régiók, amelyekben a 2. cikkben említett eltérést alkalmazzák;

b) a 2. cikkben említett eltéréseket alkalmazó elismert termelői szervezetek száma.

(3) Az e cikkben említett, a Bizottságnak címzett értesítéseket az (EU) 2017/1183 felhatalmazáson alapuló bizottsági rendeletnek ([4]) megfelelően kell megküldeni.

4. cikk

Hatálybalépés és alkalmazás

Ez a rendelet az *Európai Unió Hivatalos Lapjában* való kihirdetésének napján lép hatályba.

Ezt a rendeletet 2025. augusztus 5-ig kell alkalmazni.

Ez a rendelet teljes egészében kötelező és közvetlenül alkalmazandó valamennyi tagállamban.

Kelt Brüsszelben, 2024. augusztus 2-án.

a Bizottság részéről
az elnök
Ursula VON DER LEYEN

([4]) A Bizottság (EU) 2017/1183 felhatalmazáson alapuló rendelete (2017. április 20.) az 1307/2013/EU és az 1308/2013/EU európai parlamenti és tanácsi rendeletnek az információk és dokumentumok Bizottsághoz való eljuttatása tekintetében történő kiegészítéséről (HL L 171., 2017.7.4., 100. o., ELI: http://data.europa.eu/eli/reg_del/2017/1183/oj).